

הלכות פסח סימן תפמ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק נג]

אין להקמיר בקדם זמננו⁶².

ואף שלענין איסור אכילה קודם קריאת שמע, כתב לעיל (סי' רלה ט"ק יח) שאם ביקש מאחד שיוכירו מותר לו לאכול אפילו כשהגיע זמן קריאת שמע, ואילו כאן כתב שעל ידי הזכרת שמש אינו מותר אלא קודם זמנו, ביאר הגר"י קרליץ (חוט שני שבת ח"ד קובץ ענינים עמ' שטו) שכיון שהעמיד לעצמו שומר באופן פרטי רשאי לאכול אפילו לאחר שהגיע זמן קריאת שמע, והוא הדין בספירת העומר, מה שאין כן בקריאת השמש שאינו שומר פרטי אין לסמוך על כך ולאכול אלא קודם שהגיע הזמן, וכן מי שהיה ער לבל שבועות, ורצה ללכת לישון מעט קודם התפילה, כתב הגר"ש וואזנר (ספר זכרון שיח תפלה עמ' תרכ) שאם מעמיד לעצמו שומר באופן פרטי רשאי לסמוך על כך.

ולענין דיעבד אם ספר מספק על פי השערה, ואחר כך התברר לו שספר כהוגן, כתב בשורת מנחת יצחק (ח"ח סי' מח) שלמרות שאין לעשות כן לכתחילה, מי"מ בדיעבד יצא.

66 ומי"מ בדיעבד אפילו שהה הרבה יותר מכדי דיבור, כתב לעיל (סי' רו ס"ק יב) שאינו חוזר ומברך כל שלא הסיח דעתו בינתיים.

[משנ"ב ס"ק נב]

י"פ"ם תכף בהגן ויזא כנה"ג⁶⁷ וכו', אף שלא אמר 'היום יום תמישי'⁶⁸, כיון שהיה צדין תוך כדי דיבור⁶⁹.

67 מדבריו משמע, שמה שספר בטעות אינו נחשב כשח בין הברכה למצה [שמבואר בביה"ל לעיל (סי' כה ס"ט ד"ה ואם הפסיק) שאפילו שח תיבה אחת נחשב להפסק וצריך לחזור ולברך]. ובטעם הדבר כתב הגר"ש זאנער (שרת מנחת שלמה ח"א סי' יח אות ב ד"ה וכן) שהוא מחמת שהוא עסוק בספירת העומר ולא הסיח את דעתו מן המצה, אמנם, אם נזכר לאחר כדי דיבור, נחשב הדבר כאילו כבר גמר את המצה והרי זה היסח הדעת.

ומי שספר כהוגן אך חשב שטעה ותוך כדי דיבור חזר וספר שלא כהוגן, דעת הגר"ש זאנער (הליכות שלמה פסח פ"א ס"ה) שאף שיתכן שחזרה תוך כדי דיבור מועילה אף לקלקל [ראה שיח הלכה סי' מו אות טו], מי"מ בענינו שהחזרה היתה טעות מסתבר שיצא ויכול להמשיך ולספור את שאר הימים בברכה. דעת הגר"ש אלישיב מהגר"ח קניבסקי (הלכות חג בתג ספירת העומר פ"ו סי"א) שיצא, משום שתוך כדי דיבור אינו מועיל אלא לחתן ולא לקלקל, ומי"מ טוב שיחזור ויספור את אותו יום בלי ברכה.

68 ואף שלענין מי שטעה ביום טוב ואמר 'מקדש השבת' במקום 'מקדש ישראל הזומנים', כתב לעיל (סי' תפו ס"ק א) שצריך לחזור ולומר 'מקדש ישראל הזומנים' ואין די שיאמר 'ישראל הזומנים', ביאר בש"ש (פי"ס הע' קז, שכענין זה שמע מהגר"ש זאנער) שהוא משום שאם יאמר 'ישראל הזומנים' אין ניכר שעוקר בזה את מה שאמר 'מקדש השבת', שכן יתכן שרצונו לומר 'מקדש השבת ישראל הזומנים' כפי הנוסח שאומרים ביום טוב שח להיות בשבת, מה שאין כן בענינו שטופר אין אחר הרי מוכח שהח הדבר שחוק עוקר את מה שספר קודם, שהרי אין אדם סופר שתי ספירות ביום אחד.

69 ואין מונים את ה'תוך כדי דיבור' מגמר הברכה, אלא מגמר התיבות שאמר בטעות, וכמבואר לעיל (סי' תפו ס"ק ד).

ואם הפסיק בדיבור, כתב בביה"ל לעיל (שם סי' ד"ה תוך) שאפילו אם הוא בתוך כדי דיבור צ"ע למעשה אם יועיל מה שיחזור ויתקן את טעותו.

[משנ"ב ס"ק נא]

מיהו, מן א"ל וקבא סופר ככל לילה בקרבנה⁷⁰.

70 ומטעם זה, כתב הכף החיים (סי' פ) שיש הנוהגים שבכל יום אחר תפילת שחרית אומר החזן בקול את הספירה של ליל אמש, וחוזרים הציבור וטופרים עמו, כדי שאם שכח אדם לספור בלילה יוכל להמשיך ולספור בשאר הימים בברכה.

[שעה"צ ס"ק מה]

כמו שמוכח בתוספות מנחת וקבלי לקט ה"ל⁷¹.

71 והביא את דבריהם בביה"ל להלן (סי' ד"ה סופר), ותורף דבריהם הוא, שדין 'תמימות' לא נאמר לענין שהימים מעכבים זה את זה, אלא לענין שצריך להתחיל לספור בכל יום מנעור.

ומה שכתב זכדלעיל בסימן רלב ורלה⁶³, שם בשר"ע (סי' רלב ס"ק כה), שאסור להסתפר ולהתרחץ וכן להכנס לבורסקי, וכתב המשגיב שם (סי' ט) שהוא הדין כל מלאכה [או חשבון] שיש לחוש שתימשך או תגרום למתעסק בה למטרד. וכתב בביה"ל שם (ד"ה לברסקי) שיש אומרים שאין איסור אלא במלאכות שאין אדם רגיל להפסיק להתעסק בהן באמצע עשייתן, אבל מלאכות שאדם רגיל להפסיק להתעסק בהן באמצע עשייתן כגון תפירה או כתיבה, מותר לו להתחיל להתעסק בהן קודם שהגיע זמן תפילה ויבטיח הזמן יפסיק ויתפיל. וטי"ם שם, שמשתימת לישון רבינו ירוחם שהביא המג"א משמע שאסור בכל ענין, ובמקום הצורך יש לסמוך להקל [וראה שם שכתבנו פרטי דינים בזה]. וכן לענין שינה סמוך לזמן תפילת ערבית, כתב לעיל (סי' רלה ט"ק יז) שאסור לעשות כן אפילו כשאין ברעתו לישן אלא מעט [וראה שם שכתבנו פרטי דינים בזה].

[משנ"ב ס"ק נד]

לאכל. והוא הדין שא"ר מלאכות, וכדלעיל בסימן רלב ורלה⁶³.

63 מה שכתב הרמ"א שאסורים לאכול, היינו דוקא אכילת קבע, כמבואר בשר"ע לעיל (סי' רלב ס"א), אבל טעימה בעלמא מותרת (כ"פ החיים סי' סו). וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרנב ס"ק ז) לגבי היתר טעימה בעשיית שאר מצוות.

ומה שכתב זכדלעיל בסימן רלב ורלה, שם בשר"ע (סי' רלב ס"ב) כתב, שאסור להסתפר ולהתרחץ וכן להכנס לבורסקי, וכתב המשגיב שם (סי' ט) שהוא הדין כל מלאכה [או חשבון] שיש לחוש שתימשך או תגרום למתעסק בה למטרד. וכתב בביה"ל שם (ד"ה לברסקי) שיש אומרים שאין איסור אלא במלאכות שאין אדם רגיל להפסיק להתעסק בהן באמצע עשייתן, אבל מלאכות שאדם רגיל להפסיק להתעסק בהן באמצע עשייתן כגון תפירה או כתיבה, מותר לו להתחיל להתעסק בהן קודם שהגיע זמן תפילה ויבטיח הזמן יפסיק ויתפיל. וטי"ם שם, שמשתימת לישון רבינו ירוחם שהביא המג"א משמע שאסור בכל ענין, ובמקום הצורך יש לסמוך להקל [וראה שם שכתבנו פרטי דינים בזה]. וכן לענין שינה סמוך לזמן תפילת ערבית, כתב לעיל (סי' רלה ט"ק יז) שאסור לעשות כן אפילו כשאין ברעתו לישן אלא מעט [וראה שם שכתבנו פרטי דינים בזה].

[בה"ל ד"ה אינו]

וכבר התפלל הפשיב מעריב⁶⁴.

64 ואם לא התפלל ערבית, כתב הכף החיים (סי' לט) שיש הסוברים שלכל הערות אין זה נחשב ללילה ואינו יוצא ידי חובת ספירה, ויש סוברים שלפי הדעה שיוצא אדם ידי חובת ספירה מפלג המנחה, יוצא הוא אף באופן שלא התפלל ערבית.

[משנ"ב ס"ק נט]

א"ל א"ם י"ן י"ד מן חלה א"ה יום היום⁶⁵, דאסור להפסיק אפילו בשתיקה בין הברכה להמקצה יותר מן דיבור⁶⁶.

65 ואם אין לו את מי לשאול כמה מונים באותו יום, כתבו בשר"ת אבני נור (ויד" סי' רמח) ובספר שערי יושר (שער הספקות פ"ה ד"ה אמנם) שספירה מספק אינה נחשבת לספירה כלל, מאידך, בשרת דבר אברהם (ח"א סי' לז) צידד שישפור מספק בלא ברכה, וכן כתב בשר"ת

הלכות פסח סימן תפט

צו באר הגולה

(יז) הזמן אסורין (כד) לאכל עד שיספיר, ואלפול התחיל לאכל (כה) פוסק וסופר. מיהו, אם התחיל לאכל (כו) קדם שהגיע הזמן (כז) אינו צריך להפסיק, אלא גומר אכילתו וסופר אחר-כך (ר"ע למי"ד ספירה בזמן הזה דאורייתא): **ה' אם אינו יודע החשבון, (כח) ופתח אדעתא דלפנים כמו שישמע מחברו ושתק עד שישמע מחברו (כט) וסיים כמוהו, (יח) יצא: ו אם פתח ואמר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אדעתא דלימא 'היום ארבעה', שהוא סבור שהם ארבעה, ונזכר (ל) וסיים בתמשה והם חמשה, *או איפכא, שהם ארבעה, ופתח אדעתא דלימא ארבעה (לא) וטעה וסיים בתמשה, (לב) יצינו חוזר (יט) ומברך: ז *שכח ולא ברך כל הלילה, (לג) ליספר ביום (לד) בלא**

באר היטב

רלב, מ"א. ועמ"י: (יח) יצא. משמע דיעבד, אבל לכתחלה לא יברך עד שהיה לו ברור כמה ימים וש בימי הספירה, ט"ז: (יט) ומברך. וכן הסקמת אחרונים, רק היספר שנית בלא ברכה, ועמ"י, מ"א:

באר הגולה

בברכה. אבל בלא ברכה בודאי צריך לחזור ולמנות, כן מוכח מהגאון אברתם בסעף קטן ח, ומספקנא גומה, דהא מפל מקום איכא פלגמא במצות צריכות כנה ומה גם בבין השמשות, ודעת אליה רבה דאפילו בעלמא שפופר כדרך ספירה יש לו לחזור אחר-כך ולמנות בלי ברכה, וכל-שכן פאן. ומה שקמב קדם בין השמשות, נראה לי פשוט אפילו היה אחר פלג המנחה וכבר התפלל המשיב מעריבם⁶⁴, אפילו הכי אין להתמיר כגון זה ויכול לחזור אחר-כך ולמנות בברכה לפיגוע זמן הספירה, דעשה זו של אחר פלג נדחית היא מעקר הדין ואין צורך להתמיר כגון זה: * או איפכא ארבעה ופתח וכו' ויהי ויסים בתמשה וכו'. יצא במשנה ברורה שהאחרונים תמחו על זה. והנה הש"י מרז דאין פגת המחבר וסיים על הספירה גופא אלא על הברכה, ונדע לומר, שבתחלת הברכה קשאמר 'ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם' חשב אדעתא שיספר אחר-כך ארבעה, ורק בעת סיום הברכה נדמה לו שהיום הוא יום חמישי לעקר וסיים גמר הברכה אדעתא דתמשה לעקר, אינו חוזר ומברך, דבזה אוליין בחר פתיחה; ובדין הראשון שצדי המחבר הוא נמי בכהאי גוונא, ויש הטעם, דאוליין בחר חתימה, ומשום דהוא מלמא ודבגן אוליין בסרוהו לקלא וצינו חוזר ומברך. ודין זה העתיקו האחרונים להלכה (עיין בדה"ח רא"ד), אף הש"י הוליד מזה דין חדש, דהיאך דהפתיחה והחתימה היה אדעתא לספר יום חמישי ואחר שגמר הברכה נדע לו שהיום יום רביעי, חוזר ומברך, ובדין זה לא הסכימו עמו כמה אחרונים, עין במשנה ברורה ובשערי מצות: * שכח ולא ברך וכו'. והוא הדין אם יש לו ספק ביום אם ספר בלילה או

משנה ברורה

אין להתמיר בקדם ומנו⁶²: (כד) לאכל. והוא הדין שאר מלאכות, וכדלעיל בסימן רלב ורלה⁶³: (כה) פוסק וסופר. הינו למאן דאמר ספירה בזמן הנה דאורייתא, וכדמצינן בהג"ה, ואם-כן לדין דנקטינן ספירה בזמן הנה דרבנן (לב) אינו פוסק, וכדלעיל בסימן רלב לענין מנחה. (לג) ויש מאחרונים שקמבו, דלפיכך חפש הרמ"א פה בענינו להתמיר כאותו דעה שהוא דאורייתא, משום דהוא דבר שאין בו טרח כלל להפסיק מצט ולספר: (כו) קדם שהגיע הזמן. ולפי מה דכתבנו לעיל דמחצית שעה סמוך לזמן מתחיל האסור, יהיה שך דינא דרמ"א (לד) קשהתחיל לאכל ביותר מחצית שעה קדם הזמן: (כז) אינו צריך להפסיק. אפילו למאן דאמר (לה) ספירה בזמן הנה דאורייתא, כיון שיש עוד שהות לספר: **ה (כח) ופתח.** את הברכה: (כט) וסיים כמוהו, יצא. ורצה לומר, אף בברכה, דאדעתא דהכי פתח הברכה וסיים, ואיכא סיים ופתיחה. (לו) ומפל מקום לכתחלה אין לו לברך אלא-אם-כן יודע מתחלה אינו יום היום⁶⁵, (לו) דאסור להפסיק אפילו בשתיקה בין הברכה להמנחה יותר מקדי דבור⁶⁶: **ו (ל) וסיים בתמשה.** ורצה לומר, שספר תמשה ימים: (לא) וטעה וסיים וכו'. ורצה לומר, (לכ) שספר תמשה: (לב) אינו חוזר ומברך. והאחרונים תמחו

על דין זה, דבשלמא ברישא שפיים בתמשה והוא תמשה, ניחא דיצא, שהרי ספר כדיון, אף-על-גב דבשעת ברכתו סבור שהוא ארבעה לאו כלום הוא, שהרי אף בלא ברך כלל יצא, אבל בסיפא, מאי מהני לן שבשעת ברכה ידע איזה יום הוא, הלא על-כל-פנים בפיו ספר יום שאינו? (לט) והסכימו דבנה צריך לספר מתוך ודברך, דברכתו ראשונה יהיה לבטלה כיון שפיים אחריה יום אחר, אם לא שנוצר (מ) תוף כדי דבור לספירתו, שאז חוזר וסופר כדיון והברכה עולה לו. ודע עוד, דאף דבשלחן-ערוך מריי שבשעת הברכה היה יודע יום הספירה וברך אדעתא לספר בהגן אלא שאחר-כך טעה וסיים שלא בהגן, אבל כמה (מא) אחרונים הסכימו, דאף אם בעת הברכה היה יודע יום הספירה וברך אחר וכן ספר בטעות, מפל מקום אם בתוף כדי דבור נזכר שטעה, וסיים תוך בהגן ויצא כנה⁶⁷. (מב) עוד כתבנו, דאם טעה ואמר 'היום יום רביעי בעמרי' ובתוף כדי דבור נזכר שהיה יום חמישי, דיו שפיים חמישי בעמרי ויוצא כנה אף שלא אמר 'היום יום חמישי'⁶⁸, כיון שהוא יודע תוף כדי דבור⁶⁹: **ז (לג) יספר ביום.** כדעת הרבה פוסקים (מג) דבדיעבד ספירת יום עולה לספירה: (לד) בלא ברכה. ויש לחש לדעת הפוסקים דאין זמן ספירה אלא בלילה, (מד) וכשמברך ביום הוא לבטלה. (מה) מיהו, מאן וליהבא סופר בכל לילה בברכה⁷⁰,

שער הציור

(לז) פרי חדש, וכן משמע בבאר הג"ה: (א) חקי-עבך, וכן העתיקו להלכה הגר"י ורד"ק החיים: (ב) וכמו שנתבאר לעיל בסימן רלה, אין שם במשנה ברורה: (ג) וכדלעיל בסימן רלה לענין קריאת שמע, וכן פתח הגר"א: (ד) ט"ז ושי"א ובחוקי-עבך פתח בשמולם מקלים בזה אף לכתחלה, ואין דבריו מחזירים בזה להקל לברך על סמך שישמע אחר-כך, ושמו לא ישמע או יצטרך להפסיק בשאלתו לאחרים: (ה) חיי-אדם. ולכאורה לפי זה לא אם הפסיק בשתיקה כלל אלא אמר מלה במלה עם חברו שפיר דמי, אבל מלשון הש"י משמע דצריך בשעת הברכה לכתחלה לידע איזה יום הוא מהספירה: (ו) כן פרשו רב המפרשים דברי השלחן-ערוך, והש"י פרש בו פרוש אחר והעתיקו דבריו בבאר הלכה: (ז) לכוש וכו' ופירי חדש ושי"א: (ח) מגן אבונתו ורד"ק החיים והגר"י וחקי"וסף ושי"א: (ט) מאמר-מרדכי וחקי"וסף וכן משמע מהגר"י, ודלא כט"ז שקמב דאם על הברכה ברך על דעת לספר בטעות ואחר-כך נזכר צריך לחזור ומשד, והביא על זה אהה מטרומט, והם דחו דבריו, עין במאמר-מרדכי וחקי"וסף ודאמר, וכן משמע מהגר"י ורד"ק החיים והגר"י: (י) צען בשבלי-לקט סימן רלד ובאור ורע סימן שט: (יא) בה"ב בהלכות עצרת וכן משמעות הרמב"ם בפרק ו מתמדין ומוספס דפסק יקצר ביום, פשר, וירדע דרמקנא תלה ספירה בקצירה, דחתיב "מהחל חרמש בקמה תחל לספר וגו'" אמנם יש לדחות, כמו שקמבו התוספות במגלה שם, דאפילו אם נאמר דקצירה ביום פשר, לספירה בעינן תמימות דוקא, ואפשר שהיה כונן המגן אברתם בסעף קטן יג, ואין צורך להגות המתינות בשלחן, וכן הסכים המאירי בשלחן פ"ק ב דמגלה, דאף דעקר מצות ספירה בלילה, מפל מקום דיעבד סופר ביום בברכה. וענין בתשובת משכנות-יעקב שמצדד גב-זן לדינא קבה"ה ומלשב קצית התוספות: (יב) צען בשבלי-לקט סימן רלד ובאור ורע סימן שט: (יג) דבריי תרומת-הדק"ש, מוכח בבית-יוסף, ומשום דהיו ספק-ספקא לחיובא: ספק דבדיעבד ספירה זמנה כל המעתי לעת, ואם תמצי לומר כדעת הפוסקים דאין ספירה ביום, אף-על-פי-כן הרבה פוסקים מסכימים דאין להימם מעבדין זה את זה ולענין זה לא בעינן תמימות, עין בתוספות מנחות דף סו ובשבלי-לקט בשם רבנו ישעיה הנזיל, וכן הסכימו המאמר-מרדכי ונהר"י שלום וישאר אחרונים, דלא כפרי חדש שסובר דלפי מאי דחשיבן לדעת הפוסקים שלא לברך ביום וכל-כרחי משיים דבעינן תמימות, ואם-כן לסבאן זו, בדלג יום אחד לגמרי גב-זן אינו נשאי לברך משום דבעינן תמימות, וזה אינו הכרח, כמו שמוכח בתוספות מנחות ובשבלי-לקט הג"ה⁷¹:

הלכות פסח סימן תפמ

ברכה: פ (אם לה) שכה לברך באחד מהימים, בין יום ראשון בין משאר ימים, (לו) *סופר בשאר ימים (כ) [כ] (לו) *בלא ברכה; ואכל אם הוא מספק אם דלג יום אחד ולא ספר, (לה) *יספר בשאר ימים בברכה: ט *ליל שבת וליל יום-טוב, מברכים וסופרים (לט) אחר (מ) קדוש בבית-ההכנסת, *ובמוצאי שבת ויום-טוב, (מ) קדם הבדלה (מא) *אחר קדיש (מב) *ותקבל. (מג) *ובשחל יום-טוב האחרון (מז) של

מ שם השם ה"ג, וכן קהרי התקופות בשמו שם במחזור ס"ו ו' תרומת הדין שם שם סימן ס' ע' שם ס' אפרוקה צ' שם בתרומת הדין שם לאחר הבדלה היתיר שפבל

שערי תשובה

מקדמת ולמחרתו כו', ולימא, וכן עמא דבר שאין אומרים זה קלל: [כ] בלא. עבה"ט. ועין בבית-הדוד שפמב: אם נזכר בסוף היום כה"ש ומנה אז בלא ברכה ימנה שאר הימים בלא ברכה דליקא ס"ס גמור, ובכ"ז גמגם קנה קצת, ע"ש. ועין באשל-אברהם מדין אונן, ובכ"ז סימן כו' כתב: באם בח"ק הנה רחוק ונהיה אונן יום וזלזלה יספר בלילה בלא ברכה ושאר הימים בברכה, ובכ"ז הביא בשם פרי-הארץ כתי' שמונה שאר הימים בלא ברכה, ובכ"ז הביא דמי' אם האונן ספר מעצמו ומדעתו ונהיה מי שישפיל פניו בצרכי הקבירה או שאר ימים מצי לברך, ע"ש. וע"ש בכרי' בשם פרי-הארץ שקטן שהגדיל תוך ימי העמר וכן גר שנתפרח תוך ימי העמר מונים שאר הימים בלא ברכה, ואם נזכר ביום ראשון לעמר מונה בלא ברכה ואח"כ בברכה, ע"ש. ומ"ש בקטן, אין זה לירדו, שהקטנים שנתפרחו לחנוך סופרים ג"כ, ומכ"ש מקל' סמוך לאיש, ואם לא ספר עד שהגדיל וזכר עברו מימי העמר פשיטא דאינו מקרו. ועין במכ"ז בשם רבי-אקום, מי ששכח לספר בליל שש"ק והתפללו ערביה של שבת מבני-גדול ואז נזכר שלא ספר בלילה, מ"מ כיון שעדן יום הוא יספר בלא ברכה ושאר הימים בברכה, ע"ש. וע"ש במכ"ז, מי ששכח ולא ספר בלילה א' ובזלזלה שאחריה הנה

באור הלכה

לא, אם-כן צריך לספר בתרומת הדין: * סופר בשאר ימים. ותינו ודקיבא לה שאין הימים מעקבות זה את זה. ואף-על-גב דכתיב "תמימת התיינה", קתב הרי"ף גיאות בשם רב אבא און דמקם 'תמימת' בשבועי, דהינין שבקל משלם שבועי קשאומר חשבון השבוע מקים 'שבועה שבועות תמימת התיינה'⁷⁷. ועוד פרץ שם, והיכי דאשתייל יום אחד יספר בליל שני שתי הספירות, כגון בשכח ספירה ראשונה, יאמר בספירה שניה 'אתמול לא נפק הנה אחד בעמר וימא דין תרי בעמרא', וכיון דמני גם של אתמול לא נפק מקלל 'תמימת התיינה', עין שם, וכן מובא בשנוי קצת בשבילי-לקט בשם משוכות הגאונים, עין שם בסימן רלז. אכן שארי פוסקים לא הזכירו סברא זו, וכתבו דהיא 'תמימת התיינה' קאי אכל יומא שהתחיל לספר מבערב⁷⁸, וכמו דנרשין במנחות דף טו ובמגלה דף כ, ואכל לא לענין שלל הימים יעקבו זה את זה [עין תוספות מנחות וכתוספות מגלה ובשבילי-לקט בשם הרי"ף ושענה ובאור זרוע סימן שסט]. ובאליה רבה מצאתי שכתב שטוב לחש לברך רב האי גאון בתרועה השני ולספר גם הספירה של אתמול ביחד ובליל ברכה, וכנ"ל: ושאר אחרונים לא הזכירו דבר זה: * בלא ברכה. כתב בגנה-שלום: מי שמתו מטל לפניו באחד מימי העמר, יספר ביום לאחר כבודת מתו בלא ברכה, ולא דמי לתפלה דאין מתפלל בחודת תשלומין, כדאימא ביהר"ד דעה סימן שמה, כיון דעקור זמנה הוי פטור, ודבא למאן דאמר דמונה אותה אף ביום, ולא חודת תשלומין הוא ללילה אלא דחייבה נמשך עד סוף מעה-לעת, כדמשמע מרמב"ם פ"ק ז מתמידין ומסופין, ודמי להבדלה שמבדיל ביום א' אחר קבורת מתו, דעקור זמנה הוא ער יום ד', ולפי זה שופר ביום, ויכל לספר שאר ימים בברכה; מיהו, אם נזכר קבורתו כל היום באופן שלא נזכר א' פגאי לספר אחר קבורת מתו, אין לו לספר עוד בימים הבאים בברכה, דמה לי אם שכה לספר ומה לי אם נפטר לספר, אידי ואידי לא הוי תמימות, עין שם. והנה מה שהתחיל דלמאן דמתכח לספר ביום אינו מעט השלמה, אין זה ברור כלה-כך. עין באור זרוע סימן שטכ מה שכתב בשם אבי-עקורי: ובאור הדין מאי דפסיקא לה דאונן פטור מספירה, הרב נודע ביהודה מהודרא קמא חלק ארנהיים סימן כז הסתפק בזה על-פי מה שכתב מהרש"ל בתשובה סימן ע, דלא מקל הדברים אונן פטור, ומגבש שם איזה סכרות דאימא למימר דגם מספירה לא פטור, ובעקר משה בזה לא מקטר ולא התבטל בשביל רגע זו מלעסק במתו, ומצדף גם דעת איזוה פוסקים דאונן פטור אכל נשאי לקמם⁷⁹,

באר היטב

(כ) בלא. ונזקא קשדלג יום שלם דאז לא הוי תמימות, אכל אם שכה בלילה וספר ביום מקרתו יש לספר בימים הבאים בברכה, לכוש וע"ת. וכן נהגין. ומ"ש הבאר היטב אשר לפני בשם הט"ז, לא דק, ע"ש. קתב הש"ל: במקום שיש חבונה שמתפללין מצרים בזמנו ראוי להתחבר להם בימי הספירה, כי אז מצוה גוררת מצוה ק"ש בזמנו וספירה בעבור: (מ) קדוש. משום דעילוי שבת ניחא לן טפי, אכל בביתו יספר קדם קדוש כי אסור לאכל קדם ספירה, אחרונים: (מב) תתקבל. וכן נהגין: (מג) של פסח. אכל יום שני של פסח אין מקדשין קלל בבהכ"מ, כמש"ל סימן תפו. וכתב הט"ז: ונ"ל דבביל י"ט אחרון לעולם יש לספר קדם קדוש דיי"ט אחרון, דהא טפי ניחא למשך עליו קדשת יום ז' שהוא מן התורה וקדשת י"ט אחרון הוא דנבנן, עכ"ל. והח"י כתב שהוא נגד משמעות הרב, דמשמע לעולם יש לספר אחר קדוש אם לא קשחל במ"ש, וכן נהגין:

משנה ברורה

ולא הני כדלג יום אחד לגמרי שאינו סופר עוד בברכה, וכדלקמיה: ח (לה) שכה לברך וכו'. ורצה לומר, שלא ספר, ולא נזכר עד ספירה שאחריה⁸². והוא הדין אם נודע לו שאתמול טעה במנין וספר ספירה אחרת, דינו כמו שלא ספר כלל: (לו) סופר בשאר ימים. כדעת הרבה פוסקים דאין ספירת הימים מעבדין זה את זה וכל יומא ויומא מצוה בפני עצמה היא: (לז) בלא ברכה. לח"ש למאן דאמר דספירת "שבע שבתות תמימת" בעינן, והא ליכא, דהא חסר חד יומא⁸³: וכן בנה, שישמע הברכה מן השליח-צבור⁸⁴ או מאחד מהמברכין ויענה אמן כבנה לצאת⁸⁵ ואחר-כך יספר [א"ר ופר"ח]: (לח) יספר בשאר ימים בברכה. ויאכא (מו) ספק-ספקא⁸⁶: שקא לא דלג כלל, ואם תמצי לומר שדלג, שקא הלכה כאותן פוסקים דכל יום הוא מצוה בפני עצמו. והוא הדין בכל דבר שדינו לחזור ולספר בלי ברכה מחמת ספק, אם לא חזר וספר, יספר שארי לילות בברכה [אחרונים]. ולכן אם טעה בימים ולא טעה בשבועות או טעה בשבועות ולא טעה בימים, דינו לחזור ולספר בלא ברכה, וכנ"ל בעיטרי-קטן ז, אם לא חזר וספר, אפלו הכי מונה שאר ימים בברכה. ועין באור הלכה: ט (לט) אחר קדוש בבית-ההכנסת. שקל מה שנוכל להקדים קדשת היום יכש לנו [הקדשים]⁸⁸. (מ) ואם סופר בביתו יספר קדם קדוש, דאסור לאכל קדם ספירה⁸⁹, וכנ"ל: (מ) קדם הבדלה. דאפוקי יומא מאחריון לה כל מה דאפשר⁸⁹: (מא) אחר קדיש תתקבל. ורצה לומר, מה שאומרים אחר יוה"י נעם' ואתה קדוש', דאז הוא גמר התפלה, (ממ) דקדיש קמא אינו גומר, שאינו קדיש שלם. יי'תן לך' (מט) אומרים אחר הספירה⁸⁴: (מב) ובשחל יום-טוב האחרון וכו'. להכי נקט יום-טוב אחרון, דשביעי של פסח אינו חל במוצאי-שבת⁸⁶, וליל שני של פסח אין מקדשין בבית-ההכנסת,

שער הציון

(מו) פרי תדש וש"א. וכל-שכן אם ספק זה שדלג לא הנה על יום ראשון כי אם על שאר הימים, כודאי יספר שאר הימים בברכה, דכהו דעת רב ראשונים דמחבי מרמא לספר שאר הימים. עין בטור ובהלכות ר"ח ציאות: (מז) מנן אברהם וש"א: (מח) הגר"א: (מט) חקיעקב ואלהי רבה ופרי מגדים. דלא בחקיעוסף: